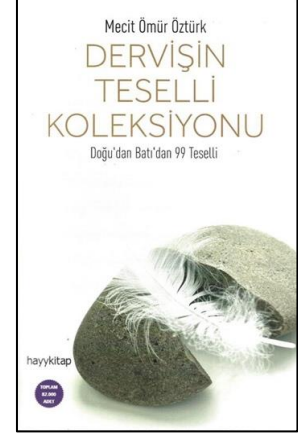


## Modern Zamanlara Dervişane Teselliler

*Dervişin Teselli Koleksiyonu Doğu'dan Batı'dan 99 Teselli*, Mecit Ömür Öztürk,  
Hayykitap, İstanbul 2017, ISBN 9789752477049

Dilara Nur Kaplan<sup>1</sup>

1982'de Ardahan'da dünyaya gelen Mecit Ömür Öztürk İstanbul Üniversitesi Felsefe bölümünden mezundur. Çeşitli gazetelerde köşe yazarı ve bazı kurumlarda metin yazarı olarak çalışmıştır. Karabatak, Taslak, Serhat Kültür gibi dergilerde ve "Sıra Dışı Yazılar" başlıklı bir kitap projesinde öyküleri yayınlanmıştır. Halen felsefe öğretmenliği yapan yazar evli ve iki çocuk babasıdır. Mezun olduğu bölümün de etkisiyle hem Doğu'dan hem de Batı'dan ciddi bir entelektüel birikime sahip olan Öztürk, dünya hayatının musibetlerine karşı 99 teselliği tüm insanlığa hitap eden bir üslup ile kitabında toplamıştır.



### Konusu ve Üslubu

Kitabın konusu kederli günlerden geçen bir dervişin hikayesidir. Bu kederli günlerde derviş kendini bir rüya aleminde misafir olarak bulmuştur. Bir halkanın ortasında oturmaktadır. Halkada peygamberler, Doğu'dan ve Batı'dan alimler, veliler, düşünürler yer alır. Halkada bulunanların verdikleri tesellilerle dervişin sıkıntıları bir anda biter. Derviş iç huzura kavuşur.

Yazar kederli bir derviş üzerinden; insanoğlunun yaşadığı, yaşayabileceği tüm dünyevi sıkıntıları kapsamlı şekilde anlatmıştır. İnsan... Dünyanın neresinde olursa olsun insandır. İnsanın merkezi kalptir. Afrika'da yaşayan bir insanın acısı, Hindistan'da da aynıdır. Kayıplar, yokluklar, fakr u zaruret, hastalıklar, başarısızlıklar, acı ve hüsrana veren her olay, hayal kırıklığı, verilen nimetlerin kaybı, ölüm, yalnızlık, kimsesizlik vb. bütün hüznün ve kederlerin insanın acısı odaklıdır. Dolayısıyla teselliler ortaktır. Çözümüne götüren yol aynıdır. Zira Yarattıcı, alemlerin Rabbi olan Allah'tır. Her şeyin Maliki, sahibi olan "Rahimlerde

<sup>1</sup> Araştırma Görevlisi, Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü [dilarakaplan@karabuk.edu.tr](mailto:dilarakaplan@karabuk.edu.tr)

(Bu yazı Young Academia ve Server Genç Hanımlar Derneği iş birliğinde Dr. Kemal Yavuz Ataman yönetiminde "Küresel Düşünme Yazarlık Atölyesi" kapsamında üretilmiştir.)

dilediği şekilde insana şekil veren Allah'tır."<sup>2</sup> Derdi veren Allah, dermanı da verecektir. Hastalığı veren de O'dur, tedaviyi yapan da O'dur.

Yazar kitabında sohbet üslubunu kullanmıştır. Kitabı 99 teselliden oluşturmuştur. Her bir teselli bir yaraya merhem olmaktadır. Tesellilerini bazen ayetle bazen de hadisle desteklemiştir. Zira akıl yanılabilirken vahiy, hakikat hakkında son noktayı koyandır.

### **Çıkmazdakilere**

Yazar kitabını çıkmazdakilere ithaf etmiştir. Türk Dil Kurumunda "Çıkmazda olmak" deyimini çözüm bulamamak çözümsüz durumda olmak anlamına gelir. Zira insanlık hiç bu kadar çıkmazda olmamıştır. Dünya hiçbir dönemde bu zamanda olduğu kadar madden bolluk içinde olup manen darlık içinde olmamıştır. Kitabın satır aralarında bunun izahını buluyoruz adeta.

Dünyanın ve insanlığın tekamülü içinde insanoğlu maddi ve manevi mücadelelerle bugünlere gelmiştir. Bugünün tabiriyle modern zamanlara... Evet, insanların her şeyi hazır beklediği, çabasız kazanç yollarını aradığı, eğlenceyi hayatın merkezine koyduğu, sıcacık evlerde soğuk muhabbetlerin yapıldığı, çok geniş olup yüreklerin sığmadığı evlerde yaşandığı, çocukların balkonlarda büyütüldüğü, tüm ihtiyaçlarımızın mağaza ve marketlerde stoklandığı, zenginin tıkanana kadar yediği ama fakirin çöplüklerden yemek aradığı bir çağdayız. Midelerimiz tıka basa dolu ama ruhlarımız aç. Zira iman, ibadet, güzel ahlak, örf ve âdet gibi değerleri kaybettiğimiz çağdaş çıkmazlar çağı diyebileceğimiz bir çağdayız.

### **Sunuş**

Yazarımız hüznün ve kederin insanın ortak paydası olduğuna inanmaktadır. "Sınırlar, ülkeleri birbirinden ayırabilir ama kederleri ayıramaz... Dünyanın neresinde yaşıyor olursa olsun, insanın dertleri benzerdir."<sup>3</sup> sözü ile bu düşüncesini vurgulamıştır.

Bu kitap her insana hitap etmektedir. Önce yazarın zihninde harmanlanmış sonra da gönül ve ruh dünyasına yerleşmiş tesellilerden oluşmuştur. Okuyucular eserde, Abdulkadir-i Geylani, Yunus Emre, Mevlâna, Muhyiddin-i İbn-i Arabi, Beyazıt-ı Bestami gibi alimlerden; Albert Camus, Cemil Meriç, Halil Cibran, Konfüçyüs, İbn-i Haldun gibi filozoflardan, Ahmet

---

<sup>2</sup> Âl-i İmrân Sûresi, 6. ayet.

<sup>3</sup> Mecit Ömür Öztürk, *Dervişin Teselli Koleksiyonu*, Hayykitap, İstanbul 2021, s. 11.

Hamdi Tanpınar, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Cemal Süreyya, Mehmet Akif Ersoy ve Peyami Safa gibi yazarlara kadar birçok önemli şahsiyeti tanıma fırsatı bulacaktır.

Misafirlik Tesellisi, Yorum Tesellisi, Kıyas Tesellisi, İhtiyaç Tesellisi, Kudret Tesellisi, Katlama Tesellisi, Doğa Tesellisi, Şimdi ve Burada Tesellisi, İmza Tesellisi, Seyir Tesellisi... vb. 99 Teselliden oluşmaktadır.

Kitabı okurken tesellilerin (ihtiyaç) adresinin okuyucu olduğunu anlıyoruz. Çıkmazdakilerin insanlık olduğunu ve mutluluğun her şeyden önce insan ruhuna ait olduğunu, bakış açımızı nefsimizle değil de ruhumuzla ayarlamamız gerektiğini vurguluyor. Bu hissiyatla ruhlarımızın maddenin kaosundan kurtulup anlam arayışındaki insana ruhen tedavinin mümkün olacağını belirtiyor.

### **Eserden Örnek Teselliler**

#### **Misafirlik Tesellisi<sup>4</sup>**

İnsan bu dünyada misafirdir, yolcudur. Asıl yolculuk ahiretedir. İnsan asıl yolculuğu kaçırsa bu dünyada kederine teselli bulamaz. Öztürk, misafirlik tesellisinde İslam Filozofu Kindi'nin gemi yolcuları örneğini paylaşır. Kindi, insanları asıl yurtlarına deniz yolculuğu yaparken ihtiyaçlarını temin etmek üzere bir adaya uğrayan yolculara benzetir. İhtiyaçlarını hemen temin edip gemiye dönen yolcular en rahat yerlere oturur. Adanın güzelliğine kapılanların bir kısmı gemiye yetişse de topladıkları çiçekler, kıymetli taşlar yol boyunca başlarına dert olur. Kalan kısım hali en perişan olandır. Adanın çekiciliğine kaptırıp geminin kalktığını bile fark etmezler; sonunda acılar içinde kıvrılarak ölürlür. İşte dünyaya kendini kaptırıp ahiret gemisini kaçıranların hali de böyledir der yazar. Kederlerin yolculuk esnasında uğradığımız duraklardan biri olduğunu hatırlatır. Yaşanan kederde takılı kalmak kişinin saadet gemisini kaçırmalarıyla neticelenecektir.

#### **Kıyas Tesellisi<sup>5</sup>**

Hissettiklerimiz izafidir; kıyasla artıp azalır. Kederler karşısında bizi asıl üzen rahat zamanlarımızla yaptığımız kıyaslamalardır. Daha önce sahip olduğumuz nimetler, yaşadığımız güzel günler içinde bulunduğumuz şartların ıstırabını yükseltir. Sonradan ama olan bir ressamın görmemekten çektiği acıyla, doğuştan gözleri görmeyen birinin çektiği acı, her ikisi de şimdi göremiyor olmalarına rağmen aynı olabilir mi? der yazar. Hayatın iki

---

<sup>4</sup> Mecit Ömür Öztürk, *Dervişin Teselli Koleksiyonu*, Hayykitap, İstanbul 2021, s. 16-17.

<sup>5</sup> Öztürk, *a.g.e.*, s. 22-24.

yüzünü Oblomov'dan bir alıntıyla gösterir; "Biri her gün işe gitmek ve akşam beşe kadar çalışmak zorunda olduğuna üzülmüyor, diğeri böyle bir mutluluktan mahrum kaldığı için iç çekiyor." ve Efendimiz (sas)'in hadisine yer verir: "Dünyevi nimetler hususunda sizden yukarıda olanlara bakıpta üzülmeyin, aşağıda olanlara bakın. Bu, Allah'ın size verdiği nimetleri küçümsememeniz için en uygun yoldur."<sup>6</sup>

### **Tevekkül Tesellisi<sup>7</sup>**

"İnsan fezada sonu bilinmeyen boşlukta dolaşan bir kürenin üzerinde hayat sürmektedir. Bundan daha riskli ve korkunç ne olabilir? Gezegenlerin, yıldızların birbirine her an çarpabileceği bir semada, kontrolü insanda olmayan bu dünyada, organları kendisinden habersiz ve izinsiz çalışan bir bedenin içerisinde, risk altında olmadığı bir anı var mı insanın? Dünya dönmekten vazgeçse insan ne yapabilir? Güneş doğmasa elinden ne gelir? Dünyaya bir yıldız çarpacak olsa, onu hangi güçle engelleyebilir? Yağmur yağmadığında bulutlara söz geçirebiliyor muyuz? Karaciğerimizin, akciğerimizin, böbreğimizin çalışmasını durdurabiliyor muyuz? Durduklarında onları çalıştırabiliyor muyuz? Bizim başımıza neler gelecek? İçinde yaşadığımız ülkeyi neler bekliyor? Üzerinde yaşadığımız gezegen hangi tehlikelerle karşı karşıya? Bunların hiçbirini bilmiyoruz. Evet, bu kâinat ve bu dünya bizim mülkümüz değil. Kimin mülküyse bu riskleri, elbette o düşünür.

Uzayın insana ait olmaması, yağmur yağdıran bulutların onun kontrolünde olmaması ve Dünya gezegeninin onun tasarrufunda olmaması gibi, insanın benliği de kendine ait değildir. İnsan dünyanın dönüşü hakkında nasıl kaygılı değilse, yer çekimi aniden yok olur diye nasıl telaşa düşmüyorsa, yarın gün doğar mı doğmaz mı diye, bu kıştan sonra bahar gelir mi gelmez mi diye nasıl endişelenmiyorsa, kendisi hakkında da aynı rahatlığa ermelidir." Yani yazar okuyucuya diyor ki hiç gam çekme, bu mülkün bir sahibi var, bu bedenin bir sahibi var. Nasıl bu zamana kadar seni koruyup yaşattıysa bundan sonra da seni korumaya devam edecektir. Ve ekliyor, seni korkutan her şeyin dizgini O'nun elindedir. Mevlâna Hazretlerinin söylediği gibi: "Düğümü kim bağladı ise en iyi o çözer. Bela Allah'tandır. Öyleyse?.."

---

<sup>6</sup> Buhari, Rikak, 30; Müslim, Zühd, 8; Tirmizi, Kıyamet, 58.

<sup>7</sup> Öztürk, *a.g.e.*, s. 126-128.

## Seçim Tesellisi<sup>8</sup>

Cenab-ı Hakk insana istese hiç sıkıntısız bir ömür verebilirdi. Ya da hiç tükenmeyecek rızık, hastaliksız, çilesiz bir hayat sunabilirdi. Böyleyken “İnsan niçin belalar içinde yaratılmış?” sorusunu soruyor yazar. Seçilmiş anlamına gelen “Mustafa” kelimesi Efendimizin (s.a.s.) isimlerinden biridir. Biz Allah resulüne (s.a.s) öncelikle Allah tarafından seçilmiş olması dolayısıyla iman ederiz. Her şeyden ziyade bu ilahi seçim sebebiyle yaratılmışların en kıymetlisidir. Kâbe’ye de mübarekliği veren Rabbimizin O’nu seçmesindedir. Yani her şeyin değeri, ona yüklenen anlamda, yani ilahi seçimdedir.

Musibetler de ilahi seçimin bir parçasıdır ve bu sebeple hürmete layıktırlar. Zira isabet kökünden gelen musibet kelimesi: Ölçülmüş, biçilmiş, kendisine ulaşacak insan için ayarlanmış birtakım mesajlar, seçilmiş özel hadiseler anlamına gelmektedir. Öyleyse hürmete layıktır. Yaşadığımız hadiseler Rabbimizin özel mesajlarını içermesi bakımından yalnızca bize indirilmiş ayetler gibidir, der.

## Sonuç

Yazar kitabını bir duayla bitirmiş ve “...Bizden hüznü gideren Allah’a hamdolsun...” ayeti<sup>9</sup> ile tamamlamıştır. Çünkü hüznü, kederi giderecek olan ancak Allah’tır.

Sonuç olarak, yazar sahip olduğumuz her şeyin bir imtihan olduğunu söylüyor. Her insanın hayatında iniş ve çıkışların, kazanç ve kayıpların, mutluluk ve mutsuzlukların, hastalık ve sağlığın, zenginlik ve fakirliğin, sevinç ve hüznün olduğunu, bunların hayat yolculuğunda bize eşlik ettiğini ifade ediyor. Rahata çok çabuk alıştığımız dünyamızda sıkıntılar ise bizi yorup çaresiz bırakıyor. Yazara göre insan çıkmazdadır. Ve insana yol gösterecek olan şey manevi tesellilerdir. Dünyanın herhangi bir yerinden bir insan bu kitabı okuduğunda mutlaka kendinden bir şeyler bulacak ve tesellilerden faydalanacaktır. 8 milyar insana hitap edebilen, herkesin başucunda yer alması gereken bir kitap. Dokunduğu ve dokunacağı bütün gönüllere teselli olması duası ile...

---

<sup>8</sup> Öztürk, *a.g.e.*, s. 154-156.

<sup>9</sup> Fatır Suresi, 34. ayet.